



N'ola tâcım gibi başımda götürsem dâim
Kadem-i pâkini ol Hazret-i Şâh-ı Rusûl'ün.
Gül-i gülzâr-ı nübüvvet o kadem sâhibidir,
Bahtiyâ durma yüzün sür kademine O Gül'ün.
(Sultan I. Ahmet)



Ahmet apku

iekli Dünyamız

[Cemle Meftniyet]

İnsanın güzellik algısı, doğuştan getirdiği bir idrak biçimidir. Hissiyt olarak kendini gösteren, insanın iç dünyasında tebellür eden, dilde tam olarak ifade edilemeyen ve bizi kendine çeken bir algı biçimi. Bu durumu gerek tabiatta gerek tabiattan esinlenmiş insan ürünü unsurlarda görebiliriz. Tabiattaki güzellik unsurlarının başında sanırım çiçekler gelir. Muhtelif

desenleri ve renkleriyle, her bölgeye farklı hususiyetleriyle hayatımızın her aşamasında önümüze çıkan ve kendilerinden vazgeçemediğimiz çiçekler.

Güzellik unsuru olan çiçekler, adeta bir maşuk ve aşık misali bizi kendine çeker. Buldukları yere güzellik ve değer katan, kalpleri ısıtan ve yüzlerde tebessüme vesile olan, envai çeşit görünümleriyle rüzgarda salınan narin, zarif ve naif bitkiler. Kah pencerelerde kah merdivenlerde, kah bahçedeki bir ağacın dibinde kah bir yol kenarında kendine yer bulan ve kendi dünyalarında doğup ölen canlılar.

Çiçeklerin hemen her biri insanlık tarihinde belli bir sembolik anlam kazanmıştır. Kimi sevgi ve sevincin kimi hüznün ve kederin temsili olmuş. Arife çiçeğinden Srebrenitsa çiçeğine kadar nice hatıra ve hadiseye temsil olarak görülmüş, nice anı ve duyguya motif olmuş çiçekler. Bu cümleden olarak karanfil çiçeği özellikle olumsuz hadiseler için kabul görürken beyaz renkli çiçekler genelde olumlu hikayeleri sembolize eder olmuştur. Susam (süsen) çiçeği bir tür ferahlık, esenlik dileği olması hasebiyle mezarlıkların değişmez çiçeği olagelmiş. İnsanî hallerden olarak güven, dostluk, sevgi, saygı, nezaket, öfke ve özür, umut, saflık ve masumiyet, içtenlik, sadakat-bağlılık, inanç, kıskanma, hüznün, anlayış gibi nice kavram, muhtelif renk ve şekildeki çiçeklerle ifade edilmeye çalışılmış ve böylece adeta bir 'çiçek dili' inşa edilmiştir.

Gün gelmiş çocuklarımıza isim olmuş çiçekler. Özellikle kız çocuklarının isimlendirilmesinde kendini göstermiştir. Kur'an'da, Hz. Meryem'in, adeta nadide bir çiçek gibi yetiştirildiği ifadesi bu açıdan dikkat çekicidir. (bkz. Âli İmran, 3/37). Her bir ismin, aynı zamanda o çocuk için anne-babasının hoş bir dileği/duası olduğunu hesaba katmamız gerekir. Buna göre özellikle kız çocuklarına isim olarak verilen çiçek adları, onların tıpkı Meryem misali çiçek gibi yetişmelerini ve iyi huylu olmalarını ümit eden bir dua, bir niyaz niteliğindedir. Açelya, buket, fulya, lale, kardelen, gül, nergis, yasemin, nilüfer gibi nice isim gündelik hayatımızda yerini alır.

Sanat açısından çiçekler dantelaları, elbiseleri, halı ve kilimleri, cam vazoları, vitrayları, mimari yapıları, duvar rölyeflerini, resim kağıtlarını, porselenleri, çinileri süslemiş, ebru ve tezhip, şukûfe ve cilt sanatlarında güzellik unsuru olarak başrol oynamıştır. Bunların her birinin aynı zamanda birer meslek ve sanat dalı olduklarını düşünürsek nice kişinin çiçeklerle haşır neşir bir hayat sürmüş olduğunu da görmüş oluruz. Bu durum zikredilen meslekteki kişi için hem uğraşı hem de ahlaken kendini olgunlaştırma ameliyesi haline gelmiştir. Başka bir ifade ile böylesi bir dünyada yaşayan nice insanın kaderi, sanki çiçeklerle yoğrulmuştur.

Dünya ölçeğinde türküler ve şarkılar, çiçeksiz yapamaz. Madem ki, nağmeli sesler gerçekte bir duygu ve düşüncenin tezahürüdür, şu halde nağmelere çiçeklerin eşlik etmesinden daha tabii ne olabilir? Kur'an'da ısrarla insanlara kulak, gözler ve gönüller (kalp) lütfedildiğinden bahsedilir. (bkz. Ahkaf, 46/26; Mülk, 67/23). Aslında nesnel açıdan her bir duyu organı için kendine mahsus alanda bir güzellik (hüsn) algısı vardır. Geometrik oran ve renk uyumu gözler için, hoş nağmeli sesler kulaklar için, hoş kokular burun için, hoş lezzetler ağız-dil için, hoş esinti ve nesnelere cilt için bir tür güzellik idrakidir. Ancak bunlardan en dikkate

değer olanı kulak ve gözlerin elde ettiği güzellik algısıdır ki, bunlar kalpte toplanır ve ilgili güzelliğe dair kişide daimilik sağlar. Bu açıdan nağmeli hoş seslerin, göze güzel görünen çiçekli kelimeleri çağrışım yaptırmasını esas alan müzik sözleri (güfte) çiçeksiz yapamaz.

Çiçekler, insanoğluna, güzel ahlaka erişebilmesi için lütfedilmiş ilahi bir armağan olarak durur önümüzde. Bu açıdan geçmişte nice ilim adamı, düşünür, sanatkâr çiçeklerle belli ölçüde ilgilenmiş ve kendi ahlakî güzelliklerini çiçekler yardımıyla süslemek istemiştir. Çiçekçi Mehmet Efendi, Sümbül Efendi gibi nice isimler duymuşuzdur. Aynı şekilde her bir evin penceresinde, balkonunda, giriş kapısında, avlusunda güzel koku ve görüntü (hoş bû' ve göz zevki) olarak her daim çiçek olagelmiştir.

Mezar taşları ve mezarlıklar çiçeksiz olur mu ? Orayı adeta bir gül bahçesi olarak görmek isteyen insanoğlu, nice sevdiğini gül bahçesine emanet etmek istemiş ve mezarlıkları çiçeklerle bezemişlerdir. Aynı şekilde nice mezar taşı da çiçekli unsurlarla donatılarak ahiret âleminde var olduğu ifade edilen güzel çiçekler, bitki motifleri taşlara nakşedilmiş ve böylece mezardaki kişinin o nimetlere kavuşması temenni edilmiştir. Cennetin en yüce nimetinin ise, (güzelliğin kaynağı olan) Allah'ın Cemâli'ni temâşâ olduğu ifade edilir.

Yazı unsurları da çiçeklerden nasibini almıştır. Özellikle nebati (bitkisel) yazı denilen şekil, doğrudan bitkilerden ve çiçeklerden neş'et etmiştir. Hüsn-i hat denilen güzel yazılarda, özel ve özenle hazırlanmış kitapların kenarlıklarında, cilt sanatında kendini gösteren çiçekler, nice kitabenin de en vazgeçilmez unsurları olagelmiştir.

Çiçekli, şiir dolu, her yanında sanatın binbir çeşitinin olduğu bir toplum yapısından artık şiirsiz, çiçeksiz, sanatsız bir topluma doğru sürükleniyoruz. Gerçekte çiçeklerle haşır neşir olmuş bir geçmişimiz var. Çiçeklere sembolik anlamlar yükleyerek remizlerle dolu bir 'çiçek dili' oluşturan ecdadımız, çiçekleri hayatın hemen her alanında yeşertmiş, Allah'ın bir lütfu olarak tezahür eden bu nadide varlıkları estetik kaygının vazgeçilmez mucizevi bir unsuru olarak telakki edegelmiştir. Bugün nice ülke, çiçek üzerinden sektör oluşturmuş ve böylece çiçekler artık estetik unsur olmanın ötesinde meslek ve geçim kaynağına bile dönüşmüş haldedir. Çiçeklerin tıp açısından önemi ise ayrı bir bahistir. Bence geçmişteki çiçeklere dair birikimi yeniden gün yüzüne çıkarmanın ve çiçeklerle dünyamızı donatmanın vaktidir.